

2. WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

2.1. TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA I ICH WYKORZYSTANIE

2.1.1. Turystyka w Małopolsce na tle kraju

Województwo małopolskie w dniu 1 stycznia 2007 r. zajmowało powierzchnię 15183 km², czyli 4,9% powierzchni kraju. W końcu 2007 r. na terenie Małopolski mieszkało 3,3 mln ludności, co stanowiło 8,6% liczby ludności w Polsce. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 216 osób na km² (122 osób na km² w kraju).

Walory krajobrazowe i wypoczynkowe oraz bogate dziedzictwo kulturowe regionu sprawiają, że Małopolska jest znaczącym obszarem na turystycznej mapie Polski. Udział ruchu turystycznego w województwie małopolskim w 2007 r. w skali kraju utrzymał się na wysokim poziomie, szczególnie wśród turystów zagranicznych.

TABL. I. KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW I UDZIELONE NOCLEGI W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM NA TLE KRAJU

RODZAJE OBIEKTÓW	Korzystający z noclegów				Udzielone noclegi			
	ogółem		w tym turyści zagraniczni		ogółem		w tym turystom zagranicznym	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
	Polska = 100							
OGÓŁEM	15,0	14,9	21,7	22,3	14,8	14,6	20,1	20,8
Obiekty hotelowe	14,4	14,3	21,2	22,0	15,9	16,0	21,9	22,9
Hotele	15,1	15,2	21,7	22,8	16,3	16,8	22,6	24,2
Motele	9,5	9,3	17,4	16,4	10,2	9,9	18,9	16,6
Pensjonaty	35,1	33,4	38,5	29,4	40,0	38,8	28,9	26,6
Inne obiekty hotelowe	5,1	5,0	8,2	8,7	5,2	4,9	7,6	6,6
Pozostałe obiekty	16,3	16,1	24,6	24,4	13,9	13,4	14,6	13,7
Domy wycieczkowe	15,9	12,9	23,4	19,2	17,7	13,9	24,9	23,5
Schroniska	60,5	55,5	85,6	78,1	58,3	55,7	87,1	76,1
Schroniska młodzieżowe	37,7	38,2	54,3	53,1	32,7	33,7	48,5	49,8
Szkolne schroniska młodzieżowe	12,2	13,6	12,6	10,5	12,6	13,2	21,8	11,9
Ośrodki wczasowe	13,2	13,7	13,4	11,7	9,3	9,7	7,6	6,2
Ośrodki kolonijne	7,5	5,3	–	0,4	4,9	5,2	–	0,1
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	13,9	13,1	19,1	18,2	15,1	14,2	16,4	17,5
Domy pracy twórczej	18,3	20,0	19,9	19,6	26,1	25,3	16,9	14,7
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	6,5	6,1	13,1	16,4	7,4	6,0	15,5	16,4
Kempingi	11,1	10,5	18,9	20,5	7,8	7,9	16,4	18,1
Pola biwakowe	5,0	4,8	7,5	6,0	3,3	3,4	6,3	4,7
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	51,2	49,3	90,4	88,9	31,8	28,6	78,9	74,1
Zakłady uzdrowiskowe	18,7	16,6	1,9	1,4	18,0	16,4	1,3	0,9
Pozostałe niesklasyfikowane ..	21,0	21,3	39,8	40,4	18,4	17,4	37,8	36,8

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie małopolskim w 2007 r. był o 2,1 punktu procentowego wyższy niż średnio w kraju. Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych był wyższy od wyliczonego średnio dla kraju o 7,3 punktu procentowego, w hotelach — o 6,8 punktu procentowego więcej.

2.1.2. Baza turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania

Na terenie województwa małopolskiego w końcu lipca 2007 r. istniały 843 obiekty zbiorowego zakwaterowania, w tym 286 obiektów hotelowych. W porównaniu ze stanem sprzed roku ich liczba wzrosła o 24 obiekty; o 27 wzrosła liczba obiektów hotelowych, a liczba pozostałych obiektów zmniejszyła się o 3. Najbardziej (o 22) wzrosła liczba hoteli i wyniosła 180.

Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (w końcu lipca 2007 r.) oferowały 64,1 tys. miejsc noclegowych, tj. o 1,4 tys. (o 2,2%) więcej w porównaniu ze stanem w lipcu 2006 r. Liczba miejsc w obiektach hotelowych wzrosła o 2,9 tys. (o 12,6%). Największy przyrost, zarówno bezwzględny (o 3,2 tys. miejsc) jak i procentowy (o 18,4%) dotyczył liczby miejsc w hotelach. Zmniejszyła się natomiast liczba miejsc w obiektach grupowanych jako „pozostałe turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania” — łącznie o 1,5 tys. (o 3,8%).

Zmalała (o 0,4 tys.) liczba miejsc całorocznych; zmniejszył się również ich udział (o 2,5 punktu procentowego) w ogólnej liczbie miejsc i wyniósł 85,8%. Liczba miejsc wykorzystywanych sezonowo zwiększyła się o 1,8 tys. (o 24,1%) i wyniosła 9,1 tys.

Podobnie jak w latach poprzednich, największą liczbę miejsc noclegowych oferowały: hotele (20,4 tys.), ośrodki wczasowe (9,2 tys.), obiekty pozostałe niesklasyfikowane (9,0 tys.), ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (5,6 tys.) oraz zakłady uzdrowiskowe (4,8 tys. miejsc). Średnia wielkość turystycznego obiektu zbiorowego zakwaterowania mierzona liczbą miejsc noclegowych wyniosła 76 (o 1 mniej niż przed rokiem). Największe, podobnie jak przed rokiem, były: zakłady uzdrowiskowe (średnio 129 miejsc), kempingi (121 miejsc) oraz hotele (113 miejsc).

TABL. II. TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW
Stan w dniu 31 VII

RODZAJE OBIEKTÓW	Obiekty		Miejsca noclegowe		Liczba miejsc noclegowych na 1 obiekt	
	w odsetkach				2006	2007
	2006	2007	2006	2007		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	76,6	76,1
Obiekty hotelowe	31,6	33,9	36,5	40,2	88,5	90,2
Hotele	19,3	21,4	27,5	31,9	109,1	113,5
Motele	1,2	1,3	0,7	0,7	45,3	39,6
Pensjonaty	7,6	7,1	5,5	4,8	55,7	51,3
Inne obiekty hotelowe	3,5	4,2	2,8	2,9	60,8	53,1
Pozostałe obiekty	68,4	66,1	63,5	59,8	71,1	68,8
Domy wycieczkowe	1,7	1,5	1,4	1,3	62,1	62,1
Schroniska	2,8	3,1	1,9	2,1	51,4	51,9
Schroniska młodzieżowe	0,9	0,7	0,9	0,8	80,7	89,5
Szkolne schroniska młodzieżowe	4,8	4,3	3,5	3,3	56,9	59,2
Ośrodki wczasowe	16,7	15,8	14,7	14,4	67,2	69,5
Ośrodki kolonijne	1,6	1,3	1,2	0,9	58,4	54,9
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	8,1	8,1	9,4	8,7	89,7	82,4
Domy pracy twórczej	1,6	1,5	0,7	0,6	31,6	31,2
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	1,8	1,7	1,4	1,4	59,6	61,9
Kempingi	1,5	1,5	2,7	2,4	141,0	120,8
Pola biwakowe	2,1	1,5	2,1	1,5	75,9	74,1
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	0,7	0,7	0,8	0,8	82,5	82,5
Zakłady uzdrowiskowe	4,6	4,4	7,8	7,4	129,4	128,5
Pozostałe niesklasyfikowane ..	19,5	19,9	15,0	14,0	58,8	53,5

Przeciętna liczba pokoi w hotelach wynosiła 55 (w 2006 r. — 54). We własną łazienkę i WC było wyposażonych 93,6% pokoi hotelowych (95,5% w końcu lipca 2006 r.). Większość hoteli stanowiły obiekty oznaczone kategorią 3-gwiazdkową — 48,9% (44,5% pokoi) i 2-gwiazdkową — 28,9% (25,6% pokoi). Liczba hoteli oznaczonych najwyższą, 5-gwiazdkową kategorią wzrosła o 1 i wyniosła 6 obiektów (3,3% ogólnej liczby hoteli); wzrost liczby pokoi o 0,9 tys. (9,1% pokoi w hotelach).

Średnia liczba pokoi w motelach wynosiła 18, a w pensjonatach — 22. Zwiększył się standard tych obiektów; udział pokoi z własną łazienką i WC w motelach wzrósł do 92,4% (87,2% w końcu lipca 2006 r.), a w pensjonatach — do 93,2% (87,7% przed rokiem).

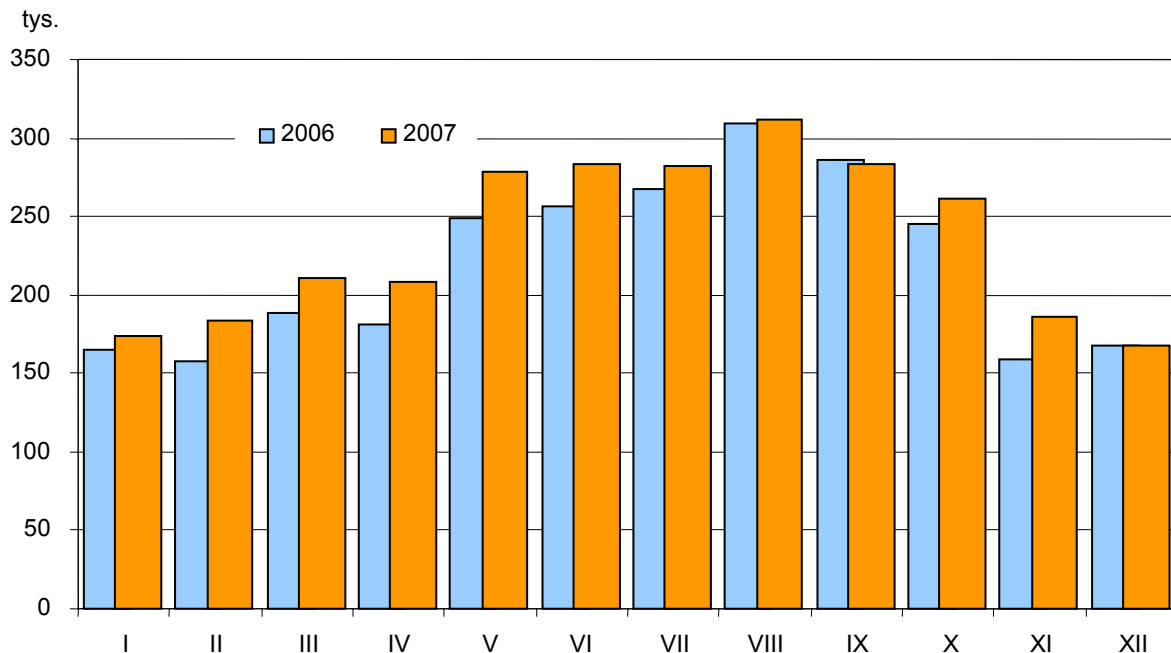
2.1.3. Osoby korzystające z noclegów i udzielone noclegi w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania

W 2007 r. liczba korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania wzrosła o 196,7 tys. osób (o 7,5%) i wyniosła 2830,5 tys. Największy bezwzględny przyrost liczby osób korzystających odnotowano w hotelach (o 154,9 tys.). Nadal wzrastał udział osób korzystających z noclegów w hotelach i w 2007 r. wyniósł 55,5%. Najwyższy względny przyrost liczby osób korzystających odnotowano w: szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 16,4%), obiektach sklasyfikowanych jako „inny obiekt hotelowy” (o 15,6%) oraz hotelach (o 10,9%).

TABL. III. KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW I UDZIELONE NOCLEGI W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW

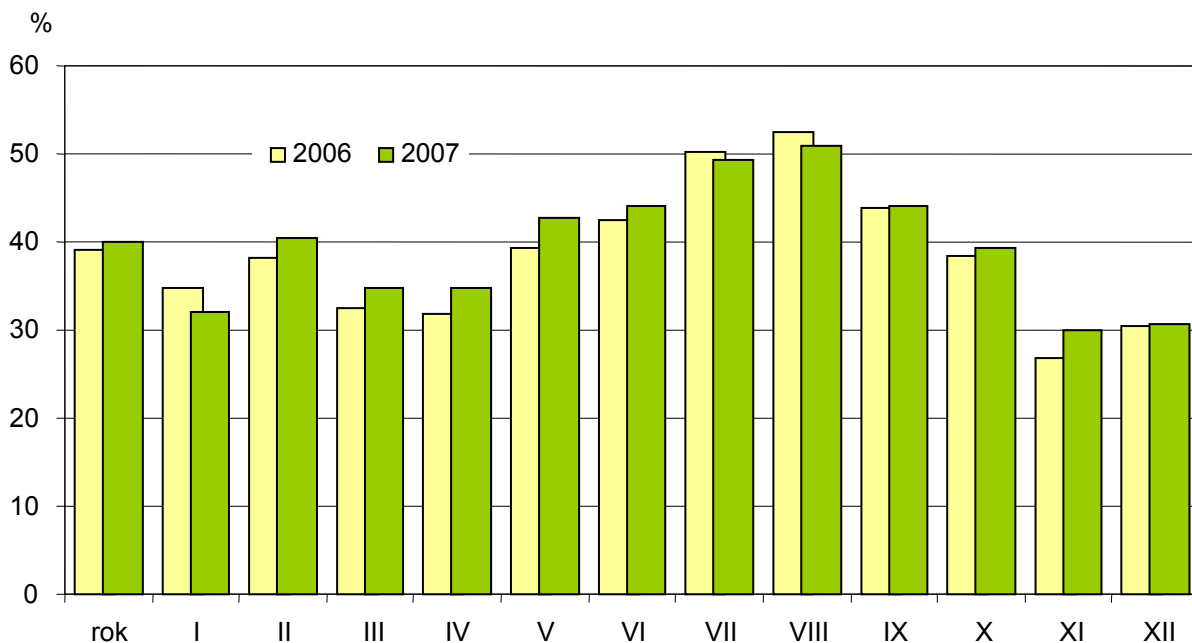
RODZAJE OBIEKTÓW	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Średni czas pobytu turysty w obiekcie w dniach	
	w odsetkach					
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	2,9	2,8
Obiekty hotelowe	61,6	63,2	46,0	48,7	2,1	2,2
Hotele	53,8	55,5	38,1	40,8	2,0	2,1
Motele	1,1	1,0	0,5	0,5	1,5	1,5
Pensjonaty	4,2	4,0	5,5	5,3	3,7	3,7
Inne obiekty hotelowe	2,5	2,7	1,9	2,1	2,2	2,2
Pozostałe obiekty	38,4	36,8	54,0	51,3	4,0	4,0
Domy wycieczkowe	1,2	0,9	1,3	1,0	3,3	3,3
Schroniska	2,4	2,3	1,5	1,5	1,7	1,8
Schroniska młodzieżowe	1,5	1,6	1,1	1,1	2,1	2,0
Szkolne schroniska młodzieżowe	2,0	2,2	1,8	1,8	2,6	2,4
Ośrodki wczasowe	7,8	7,8	11,7	11,6	4,3	4,2
Ośrodki kolonijne	0,3	0,2	0,7	0,6	5,6	7,8
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	6,6	6,2	8,5	7,9	3,7	3,6
Domy pracy twórczej	0,4	0,4	0,7	0,7	5,2	4,7
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	0,6	0,5	0,9	0,7	4,3	3,8
Kempingi	0,9	0,8	0,7	0,7	2,1	2,4
Pola biwakowe	0,2	0,2	0,2	0,2	2,6	2,7
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	0,6	0,6	0,4	0,4	1,7	1,7
Zakłady uzdrowiskowe	3,5	3,2	15,3	14,6	12,6	12,8
Pozostałe niesklasyfikowane..	10,2	9,9	9,3	8,6	2,6	2,5

**KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW
W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA
WEDŁUG MIESIĘCY**

W turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2007 r. udzielono 8014,0 tys. noclegów — o 6,0% (o 451,4 tys.) więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej wzrosła liczba udzielonych noclegów w hotelach — o 386,2 tys. (o 13,4%). Największy względny przyrost udzielonych noclegów w stosunku do poprzedniego roku odnotowano w „innych obiektach hotelowych” — o 16,3% (o 23,3 tys.). W 6 rodzajach obiektów odnotowano spadek liczby udzielonych noclegów w granicach od 1,6% w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych do 19,6% w domach wycieczkowych. Dalszemu skróceniu uległ średni czas pobytu turysty w obiekcie i wyniósł 2,8 dnia (2,9 dnia w 2006 r.).

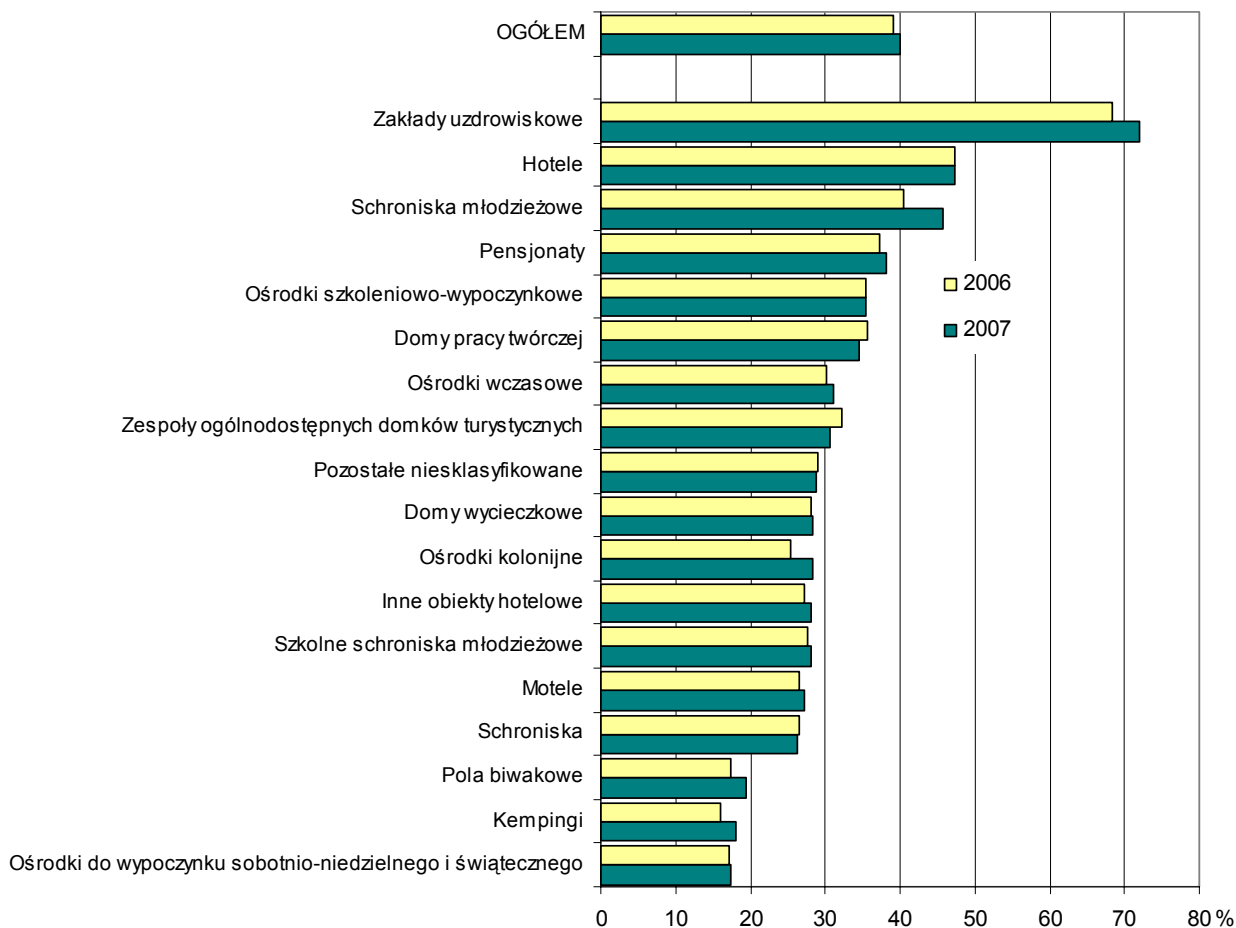
**STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH
W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA
WEDŁUG MIESIĘCY**

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2007 r. zwiększył się o 0,8 punktu procentowego i wyniósł 39,9%. Najbardziej wzrosło wykorzystanie miejsc w schroniskach młodzieżowych (o 5,3 punktu procentowego), zakładach uzdrowiskowych (o 3,5 punktu) i ośrodkach kolonijnych (o 2,9 punktu). Tradycyjnie najwyższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych odnotowano w sierpniu — 50,8% i w lipcu — 49,4%. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w miesiącach wakacyjnych i w styczniu w stosunku do 2006 r. zmalał, wzrósł natomiast we wszystkich innych miesiącach roku.

Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych był taki sam jak w 2006 r. i wynosił 51,4%, przy czym zmniejszył się w hotelach (o 0,6 punktu procentowego) i motelach (o 1,2 punktu), a wzrósł w innych obiektach hotelowych (o 3,1 punktu procentowego) oraz pensjonatach (o 1,0 punktu).

STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW

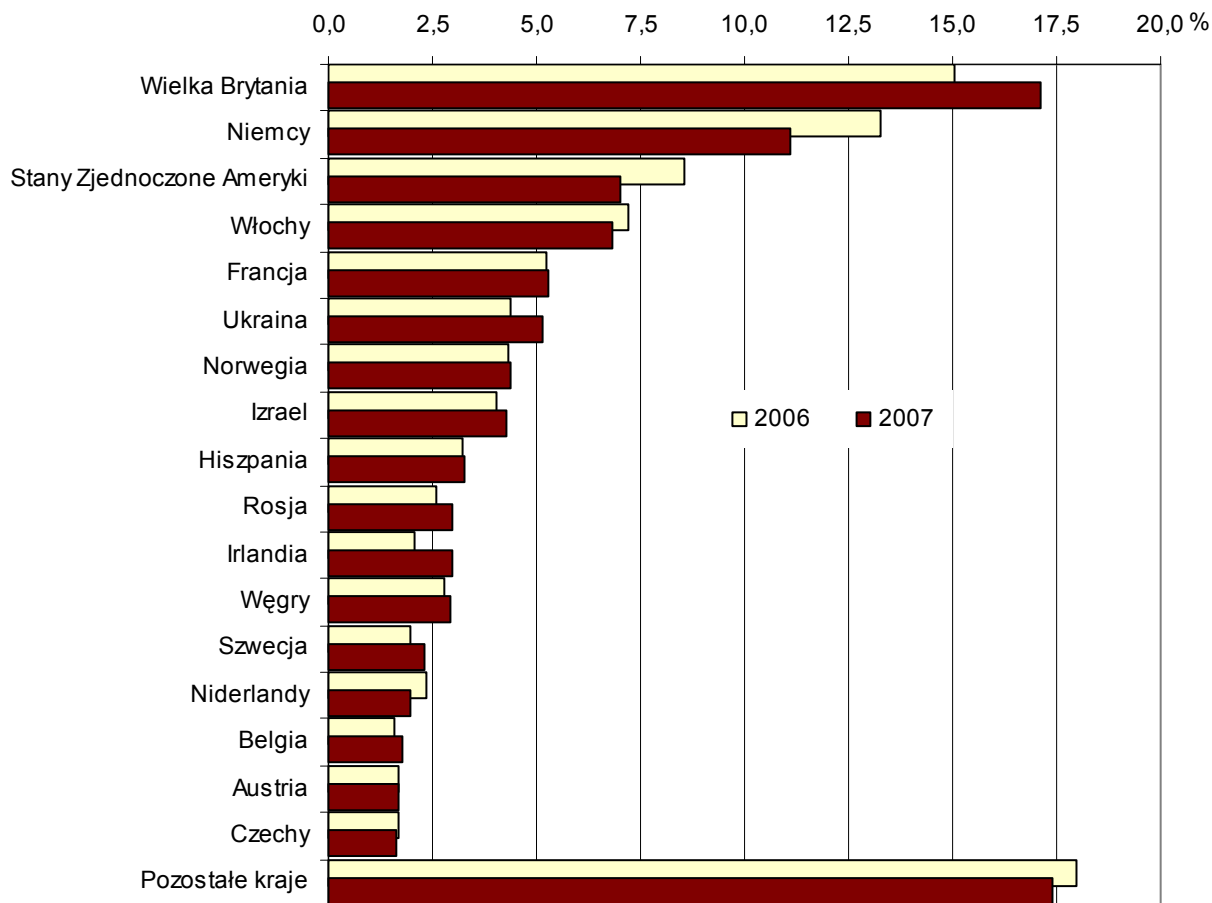
2.1.4. Turystycy zagraniczni

W 2007 r. nastąpił dalszy wzrost liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Małopolsce. W porównaniu do 2006 r. ich liczba wzrosła o 44,4 tys. i wyniosła 979,4 tys. Liczba gości w obiektach hotelowych była wyższa o 51,0 tys. (w hotelach — wyższa o 53,5 tys.), zmniejszyła się natomiast o 6,6 tys. liczba korzystających z noclegów w obiektach pozostałych.

W 2007 r. nastąpiło większe ożywienie turystyki krajowej. Świadczył o tym fakt, że przy wzroście liczby korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania zarówno turystów krajowych jak i gości zagranicznych, dynamika liczby turystów zagranicznych była o 4,3 punktu procentowego niższa niż turystów przybyłych z kraju.

Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie osób korzystających z noclegów w 2007 r. wyniósł 34,6% i był nieco (o 0,9 punktu procentowego) niższy niż w 2006 r.; w obiektach hotelowych stanowił 47,2%, a w pozostałych obiektach — 13,0%. Tradycyjnie, większość (82,2%) zagranicznych gości za miejsce noclegu wybierało hotel (o 1,8 punktu procentowego więcej niż w 2006 r.). Nadal malał ich udział w ogólnej liczbie gości hotelowych (51,2% — o 1,8 punktu procentowego mniej w porównaniu do udziału w 2006 r.), co oznacza, że hotele jako miejsce noclegu coraz częściej wybierali turyści krajowi. Największy był udział turystów zagranicznych korzystających z noclegów na kempingach i wyniósł 69,0% (w 2006 r. — 60,2%).

**TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW
W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA
WEDŁUG WYBRANYCH KRAJÓW MIEJSCA STAŁEGO ZAMIESZKANIA**

Zwiększył się udział turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania, których miejscem stałego zamieszkania była Europa i wynosił 81,1% (w 2006 r. — 78,7%). Przybysze z Azji stanowili 8,3% (8,6% w poprzednim roku), a z Ameryki Północnej — 7,8% (w 2006 r. — 9,3%).

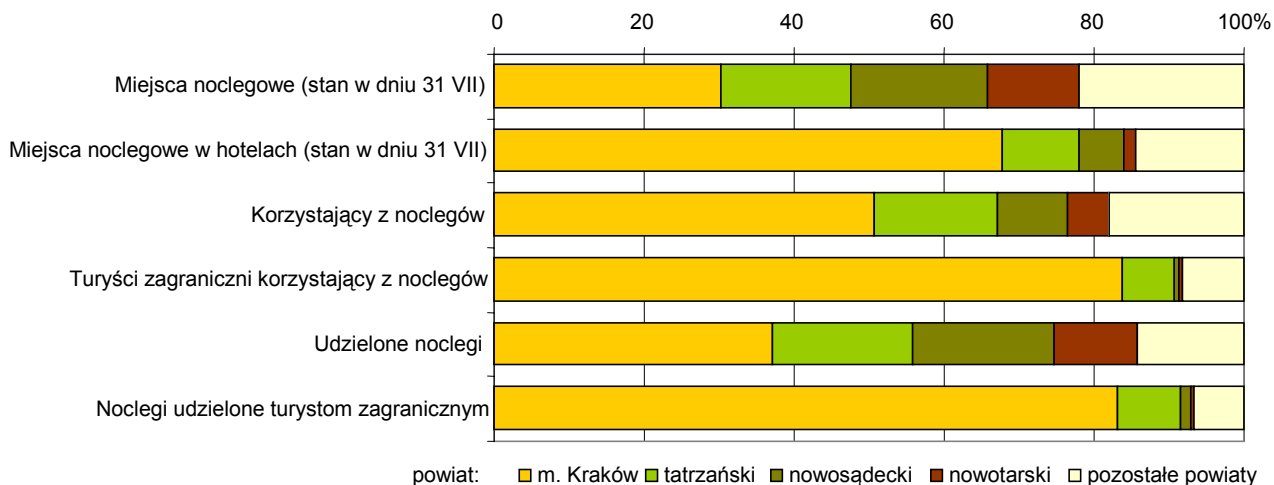
2007 r. był drugim rokiem, w którym największy udział turystów zagranicznych stanowili turyści z Wielkiej Brytanii. Ich odsetek wyniósł 17,1% (o 2,1 punktu procentowego więcej jak przed rokiem). Nadal malała zarówno liczba, jak i udział turystów przybyłych z Niemiec — 11,1% (wobec 13,3% w 2006 r.), ze Stanów Zjednoczonych — 7,0% (8,6% w 2006 r.) oraz z Włoch — 6,8% (7,2% w 2006 r.).

Turystom zagranicznym w 2007 r. udzielono 2268,9 tys. noclegów, tj. o 150,2 tys. więcej (o 7,1%) niż przed rokiem. Średni czas pobytu turysty zagranicznego wyniósł — podobnie jak w poprzednich latach — 2,3 dnia. Najdłużej (przeciętnie 7,7 dnia) turyści zagraniczni gościli w zakładach uzdrowiskowych, a najkrócej — w motelach (1,2 dnia). Rozpiętość średniego czasu pobytu turysty ze względu na kraj stałego zamieszkania kształtowała się w granicach od 1,3 dnia (Łotwa) do 4,0 dnia (Malta).

2.1.5. Turystyka w województwie małopolskim w przekroju terytorialnym

Ruch turystyczny w Małopolsce koncentrował się w Krakowie i powiatach położonych na południu województwa: nowosądeckim, nowotarskim i tatrzańskim.

TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA I ICH WYKORZYSTANIE WEDŁUG POWIATÓW W 2007 R.

TABL. IV. TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty		Miejsca noclegowe		Liczba miejsc noclegowych na 1 obiekt	
	w odsetkach					
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	76,6	76,1
POWIATY						
Bocheński	2,2	2,0	1,9	1,9	65,8	72,0
Brzeski	1,1	1,1	0,8	0,7	55,1	53,1
Chrzanowski	0,2	0,2	0,1	0,1	17,5	17,5
Dąbrowski	0,2	0,2	0,1	0,1	25,0	25,0
Gorlicki	3,5	3,0	2,8	2,6	61,6	66,1
Krakowski	2,7	3,6	2,1	2,2	61,1	46,7
Limanowski	3,5	3,7	2,9	2,8	62,0	58,1
Miechowski	0,1	0,1	0,0	0,1	24,0	40,0
Myślenicki	1,8	1,9	1,7	1,5	69,1	60,4
Nowosądecki	19,7	18,7	18,7	18,2	73,1	73,8
Nowotarski	15,4	15,8	12,5	12,2	62,4	58,9
Olkuski	1,6	1,2	0,9	0,7	42,4	45,5
Oświęcimski	1,1	0,8	1,0	0,8	71,3	74,7
Proszowicki	0,2	0,1	0,2	0,0	66,5	21,0
Suski	5,0	4,9	3,5	3,2	53,5	50,3
Tarnowski	1,2	1,1	0,7	0,6	44,6	42,1
Tatrzański	17,9	17,1	18,3	17,4	78,3	77,4
Wadowicki	2,0	2,3	1,9	2,0	76,4	67,1
Wielicki	1,0	1,5	0,6	0,9	44,6	42,1
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Kraków	16,8	18,6	27,1	30,3	123,3	123,6
Nowy Sącz	1,3	1,2	1,0	1,0	57,1	61,3
Tarnów	1,2	0,9	1,1	0,9	67,1	70,9

Średnia liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Małopolsce w przeliczeniu na 100 faktycznych mieszkańców województwa (wskaźnik Deferta), wynosiła 2,0 (w 2006 r. — 1,9). Wartość wskaźnika powyżej średniej odnotowano w 36 gminach województwa, a najwyższy — w Krynicy-Zdrój (36,5), Szczawnicy (32,1) i Zakopanem (30,2).

Gęstość bazy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, wyrażona liczbą miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni administracyjnej, wyniosła średnio w województwie 4,2 (wzrost o 0,1 w porównaniu do obliczonej w 2006 r.). W 31 gminach wskaźnik ukształtował się powyżej średniej. Najwyższy, podobnie jak w poprzednim roku, był w Zakopanem (97,6), Krakowie (59,4) i Krynicy-Zdrój (42,2).

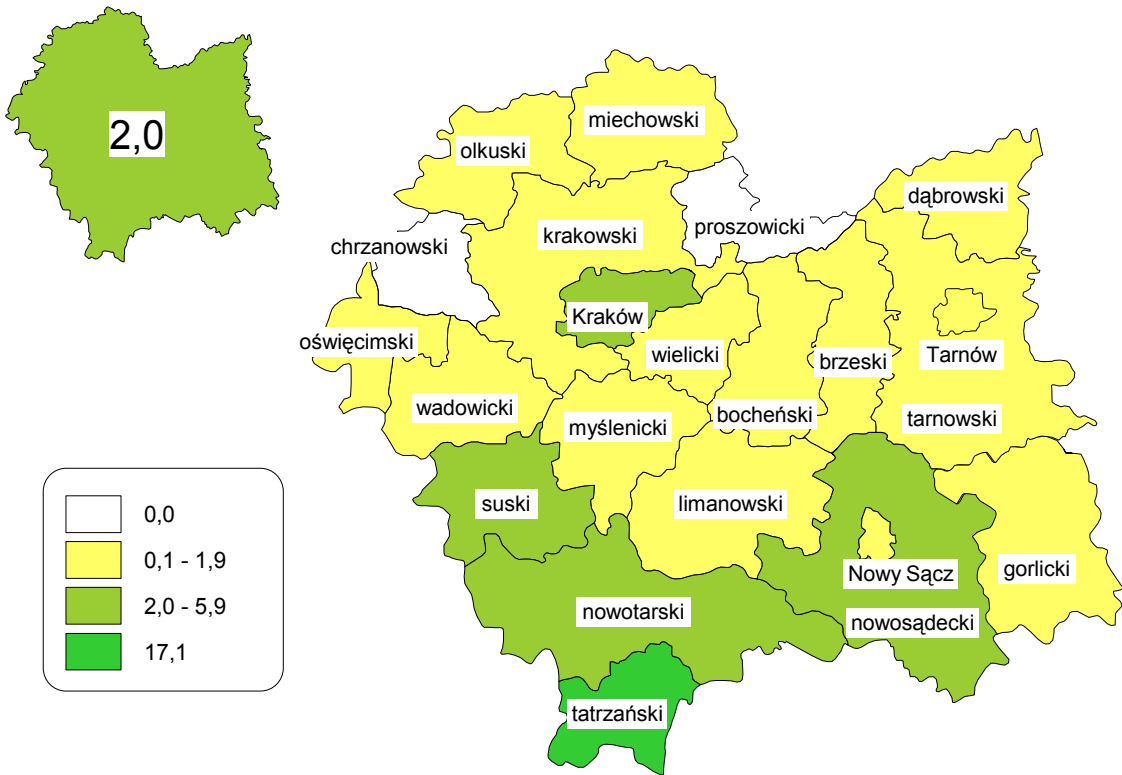
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych (liczony jako procentowy udział udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania) powyżej średniej wojewódzkiej (wynoszącej 39,9%) odnotowano w Krakowie — 49,7% oraz powiecie nowosądeckim — 42,3%. W 3 powiatach kształtował się powyżej 35% (tatrzański — 39,7%, gorlicki — 36,8%, nowotarski — 36,1%). Najniższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych (poniżej 14%) miał miejsce w 3 powiatach (dąbrowski, proszowicki, miechowski).

TABL. V. KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW I UDZIELONE NOCLEGI W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA WEDŁUG POWIATÓW

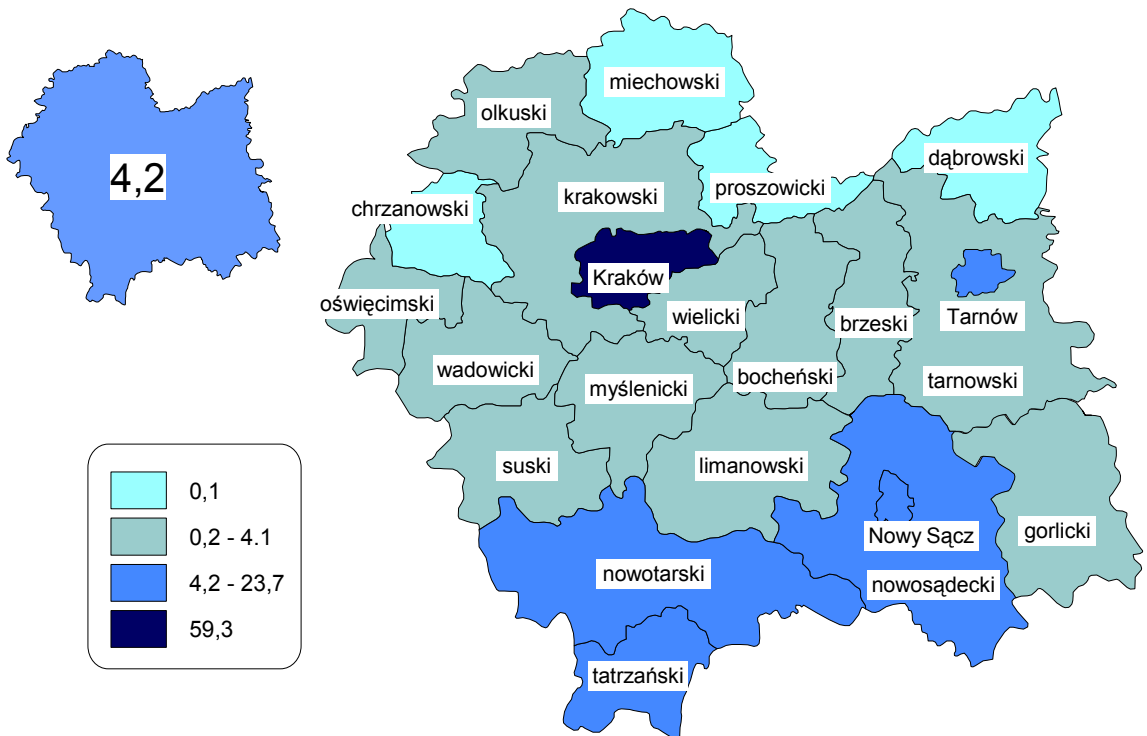
WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Średni czas pobytu turysty w obiekcie w dniach	
	w odsetkach					
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	2,9	2,8
POWIATY						
Bocheński	2,1	2,4	1,0	1,2	1,4	1,4
Brzeski	0,4	0,5	0,6	0,5	4,0	3,3
Chrzanowski	0,1	0,1	0,1	0,1	2,1	1,8
Dąbrowski	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	1,6
Gorlicki	1,4	1,5	2,4	2,2	5,1	4,3
Krakowski	2,8	3,3	1,6	1,9	1,7	1,6
Limanowski	0,9	1,0	1,1	1,1	3,6	3,2
Miechowski	0,1	0,0	0,0	0,0	1,3	1,2
Myślenicki	0,7	0,7	0,7	0,6	2,9	2,4
Nowosądecki	9,7	9,2	19,5	18,9	5,8	5,8
Nowotarski	5,5	5,6	10,5	11,1	5,5	5,6
Olkuski	0,7	0,6	0,5	0,5	2,4	2,3
Oświęcimski	1,0	0,9	0,9	0,7	2,4	2,3
Proszowicki	0,2	0,1	0,1	0,0	1,9	1,6
Suski	1,6	1,7	2,1	1,9	3,7	3,3
Tarnowski	0,7	0,7	0,5	0,5	2,2	2,0
Tatrzański	17,6	16,5	19,9	18,7	3,2	3,2
Wadowicki	1,7	1,6	1,1	1,1	1,9	1,9
Wielicki	0,7	1,0	0,4	0,6	1,6	1,7
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Kraków	50,1	50,7	35,4	37,0	2,0	2,1
Nowy Sącz	0,9	0,8	0,5	0,5	1,8	1,8
Tarnów	1,4	1,3	0,9	0,8	2,0	1,7

Na kartogramach zaprezentowano wielkość wskaźników: Deferta, gęstości bazy noclegowej oraz Schneidera (liczba korzystających z noclegów na 100 mieszkańców) w układzie powiatowym. Przedziały klasowe przyjęto w taki sposób, aby wyodrębnić powiaty o wskaźnikach natężenia powyżej i poniżej średniej wojewódzkiej oraz wartości skrajne (maksymalne i minimalne). Prezentacja graficzna wskazuje na istnienie 2 znaczących obszarów dla turystyki w Małopolsce — są to miasto Kraków oraz tereny powiatów południowej części województwa (nowosądecki, nowotarski, tatrzański).

WSKAŹNIK FUNKCJI TURYSTYCZNEJ (WSKAŹNIK DEFERTA) ¹
WEDŁUG POWIATÓW W 2007 R.

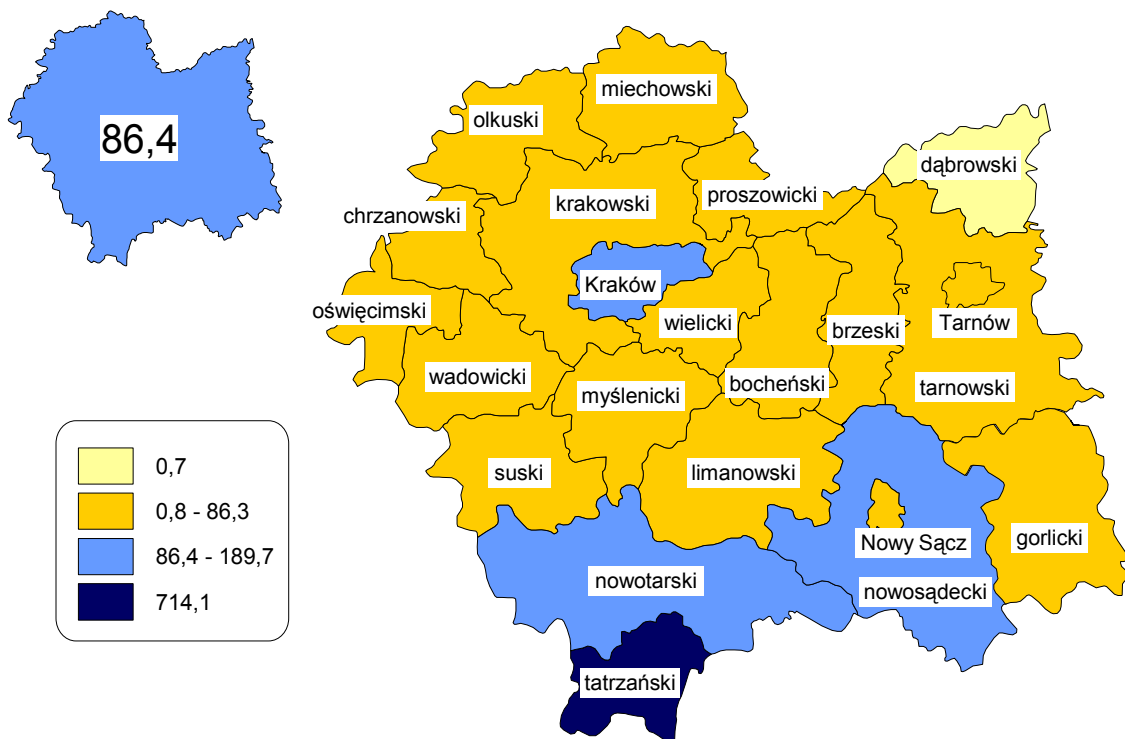
WSKAŹNIK GĘSTOŚCI BAZY NOCLEGOWEJ ²
WEDŁUG POWIATÓW W 2007 R.

¹ Liczba miejsc noclegowych na 100 mieszkańców.

² Liczba miejsc noclegowych na 1 km².

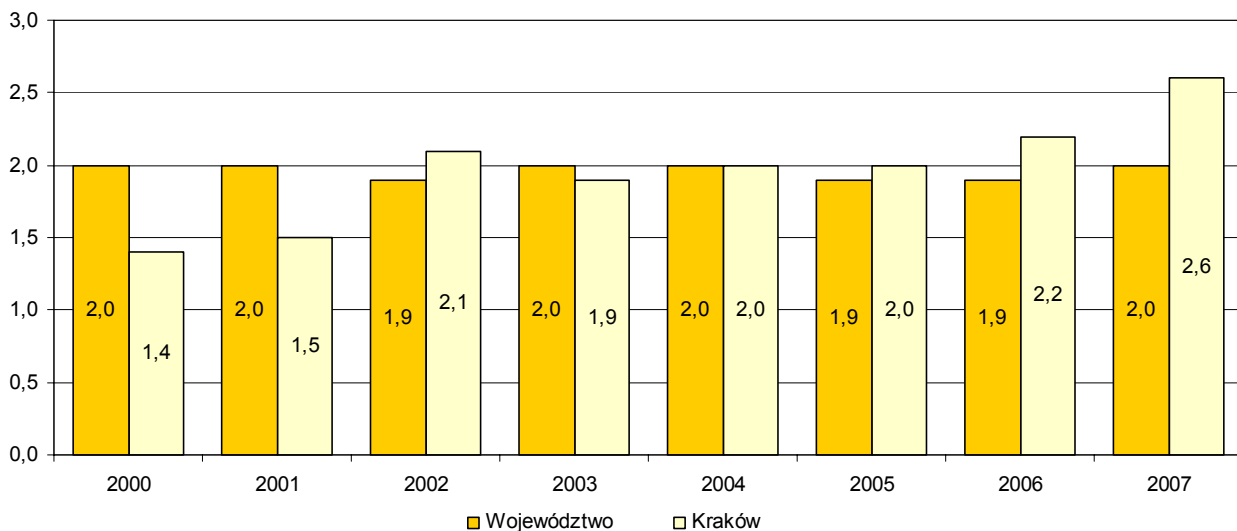
WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI RUCHU TURYSTYCZNEGO (WSKAŹNIK SCHNEIDERA)³ WEDŁUG POWIATÓW W 2007 R.

2.1.6. Ruch turystyczny w Krakowie

Centrum ruchu turystycznego Małopolski stanowi Kraków, gdzie według stanu w dniu 31 VII 2007 r. zlokalizowanych było 157 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, co stanowiło 18,6% bazy noclegowej województwa. W obiektach tych do dyspozycji turystów przygotowano 19,4 tys. miejsc noclegowych (30,3% miejsc noclegowych w województwie). W porównaniu do stanu sprzed roku liczba obiektów wzrosła o 13,8%, a miejsc o 14,0%. W przypadku całego województwa wzrost był mniejszy odpowiednio o 10,9 i 11,8 punktu procentowego. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej wyniósł w 2007 r. 59,3 (w 2006 r. — 52,0) podczas, gdy średni dla województwa — 4,2 (4,1).

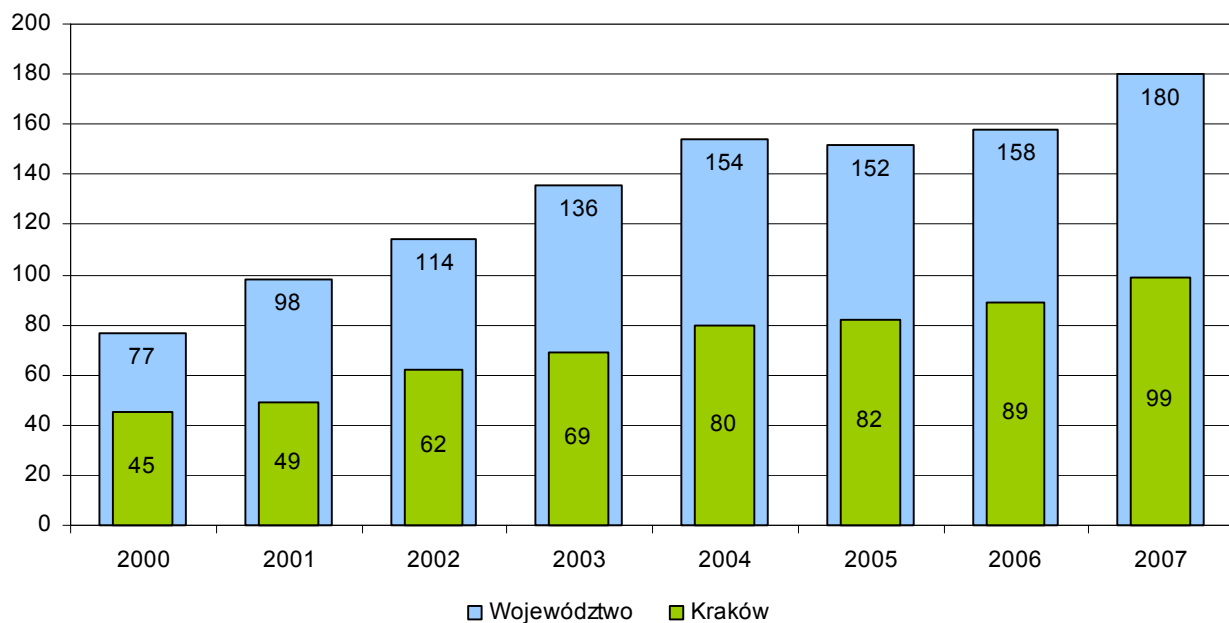
WSKAŹNIK FUNKCJI TURYSTYCZNEJ (WSKAŹNIK DEFERTA) KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

³ Liczba korzystających z noclegów na 100 mieszkańców.

Główną część bazy noclegowej Krakowa stanowiły obiekty hotelowe (73,9%), wśród których dominowały hotele (85,3%). W Krakowie w końcu lipca 2007 r. zlokalizowanych było 6 hoteli 5-gwiazdkowych i były to jedyne obiekty hotelowe tej kategorii w całym województwie. Przeważającą część stanowiły hotele 3-gwiazdkowe — 53,5%. W hotelach znajdowało się 13,9 tys. miejsc noclegowych, co w skali województwa stanowiło 67,9%. Baza hotelowa Krakowa w porównaniu do stanu w 2006 r. zwiększyła się o 11,2% obiektów (o 23,1% miejsc). W ciągu 2007 r. wynajęto 1,4 mln pokoi hotelowych (74,2% wynajętych w Małopolsce). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w hotelach wyniósł 53,7%, a pokoi 60,6%. Dla województwa był niższy odpowiednio o 6,3 i 6,7 punktu procentowego.

HOTELE W KRAKOWIE I WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM Stan w dniu 31 VII

W 2007 r. w Krakowie z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania skorzystało 1,4 mln osób, czyli więcej niż połowa korzystających w województwie (50,7%). Ponad 80% korzystających to osoby, które zatrzymały się na nocleg w hotelach.

Kraków jest miastem licznie odwiedzanym przez turystów zagranicznych. W 2007 r. stanowili oni 57,1% wszystkich korzystających z noclegów w tym mieście (w 2006 r. — 58,4%). Dla województwa udział ten wyniósł 34,6% (35,5%).

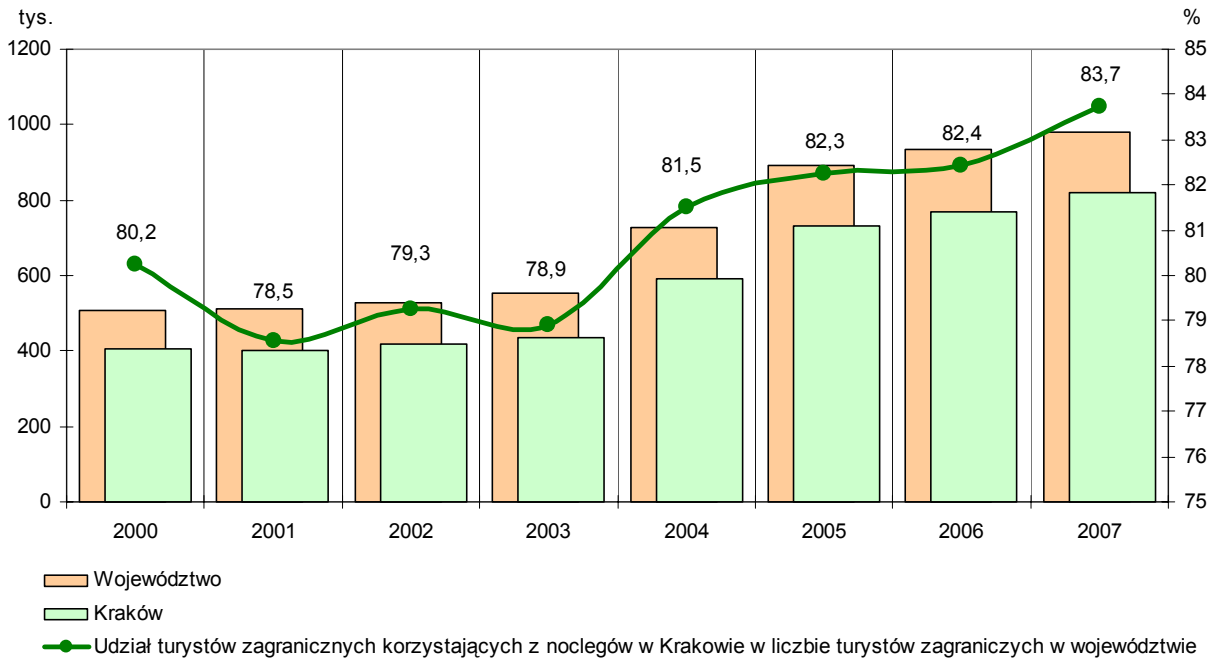
Wśród turystów zagranicznych korzystających z noclegów w województwie 83,7% stanowiły osoby, które skorzystały z noclegu w Krakowie. W przypadku korzystających z noclegów w hotelach udział ten wyniósł 89,7%. Turyści zagraniczni mieszkający na stałe w Europie stanowili 80,2%. Najliczniej kontynent ten reprezentowali turyści z: Wielkiej Brytanii (23,2%), Niemiec (12,9%), Włoch (9,3%), Francji (6,4%) i Norwegii (5,7%).

Spośród mieszkańców Unii Europejskiej, którzy przybyli do województwa małopolskiego 84,5% skorzystało z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania położonych na terenie Krakowa, największy odsetek korzystających stanowili mieszkańcy Irlandii (92,4% nocowało w Krakowie), Portugalii (92,2%), Hiszpanii (92,1%), Włoch (91,2%), Wielkiej Brytanii (90,9%) i Malty (90,1%).

W turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania zlokalizowanych w Krakowie w 2007 r. udzielono 3,0 mln noclegów, w tym 63,5% turystom zagranicznym. Przed rokiem o 9,8% mniej, przy czym udział turystów zagranicznych był mniejszy o 0,4 punktu procentowego.

Liczba udzielonych noclegów w Krakowie stanowiła 37,0% noclegów udzielonych w województwie. Dla hoteli udział ten wyniósł 73,6%.

TURYSYŃCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W KRAKOWIE I WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

Wykorzystując współczynnik korelacji liniowej Pearsona do zbadania zależności pomiędzy liczbą turystów korzystających z noclegów w obiektach położonych na terenie Krakowa a na pozostałym obszarze województwa (bez Krakowa), można zauważyć, że wraz ze wzrostem liczby turystów w Krakowie wzrasta liczba turystów na pozostałym obszarze województwa — współczynnik korelacji⁴ wyniósł 0,94. W przypadku turystów zagranicznych zależność ta jest jeszcze silniejsza — 0,98. Może to świadczyć, że rozwój ruchu turystycznego w Krakowie w decydujący sposób wpływa na ruch turystyczny w województwie.

⁴ Obliczony na podstawie danych z lat 2000–2007.

2.2. WYBRANE ASPEKTY TURYSTYKI WEDŁUG ŹRÓDEŁ POZASTATYSTYCZNYCH

2.2.1. Pieniński Park Narodowy⁵

Popularnym regionem turystycznym województwa małopolskiego jest Pieniński Pas Skałkowy (Skalicowy). Dzieli się on na: Pieniny Spiskie, Małe Pieniny oraz Pieniny tzw. właściwe — cechują się one zróżnicowaną i skomplikowaną budową geologiczną. Na terenie Pienin znajduje się ponad 1000, zróżnicowanych pod względem twardości i odporności na wietrzenie, a także kolorystyki, skał wapiennych, jurajskich i dolnokredowych.

Najbardziej znaną atrakcją turystyczną Pienin Spiskich (zw. także Hombarkami) jest przełom Białki między Kramnicą i Obłazową; w objętej ochroną rezerwatową Obłazowej Skale znajduje się jedna z najstarszych w Polsce jaskiń, gdzie znaleziono ślady człowieka sprzed 18 tys. lat.

W Małych Pieninach znajduje się najwyższy szczyt Pienin, Wysoka (1050 m n.p.m.). Licznie odwiedzanymi przez turystów miejscami są wąwozy Biała Woda oraz Homole, znajdujące się na terenie rezerwatów — do obu obowiązują bilety wstępu.

Najatrakcyjniejsza część Pienińskiego Pasa Skałkowego, Pieniny tzw. właściwe, została objęta ochroną przyrody. **W 2007 r. minęło 75 lat od momentu utworzenia Pienińskiego Parku Narodowego.** „Park Narodowy w Pieninach”, jako specjalna jednostka lasów państwowych, powstał z dniem 1 czerwca 1932 r. i objął obszar 756 ha (w tym 500 ha lasów). Równocześnie na mocy porozumień polsko-czechosłowackich ustalono zasady ochrony przyrody oraz ruchu turystycznego w Pieninach i utworzono międzynarodowy (drugi na świecie) obszar ochrony przyrody, w skład którego wszedł Park Narodowy w Pieninach i rezerwat po stronie czechosłowackiej; uroczyste otwarcie nastąpiło w dniu 11 lipca 1932 r.

Z dniem 1 stycznia 1955 r. utworzono Pieniński Park Narodowy, zwiększając powierzchnię do 2231 ha. Po zmianach prawnych dokonanych w 1996 r. Park zajmuje powierzchnię 2346 ha (zespoły leśne stanowią 70% obszaru; ochroną ścisłą objęto 750 ha). Wokół Parku utworzono otulinę o powierzchni 2682 ha.

W bezpośrednim sąsiedztwie Parku znajduje się jego słowacki odpowiednik — Pieniński narodny park (PIENAP). Został on utworzony 1 stycznia 1967 roku; zajmuje powierzchnię 37,49 km².

Niewielki obszarowo Pieniński Park Narodowy chroni ok. 1100 gatunków roślin naczyniowych (prawie połowa gatunków występujących w Polsce). Flora Pienin charakteryzuje się dużym bogactwem i różnorodnością; endemitami pienińskimi są pszonak pieniński i mniszek pieniński. Na obszarze Pienin rośnie także kilka innych bardzo rzadkich roślin, jak chaber pieniński, czy chryzantema Zawadzkiego.

Oprócz bogatej szaty roślinnej PPN chroni rzadkie gatunki motyli (np. paź królowej, niepyłak apollo, niepyłak mnemnozyna) oraz ptaków (np. dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł biało-grzbiety, pomurnik, puszczyk uralski).

Pieniński Park Narodowy corocznie odwiedza ok. 700 tysięcy turystów (w 2005 r. — ponad 640 tys., w 2006 r. — ponad 760 tys.), co w przeliczeniu na 1 ha powierzchni parku stanowi najwyższy wskaźnik natężenia ruchu turystycznego na terenie parków narodowych w Polsce. Park jest bardzo dobrze udostępniony dla ruchu turystycznego, przy szlakach znajdują się ławeczki, kosze i liczne drogowskazy. Najwięcej turystów wchodzi na platformę widokową na szczycie Trzech Koron (w 2006 r. — ponad 106 tys.) oraz Sokolicę (w 2006 r. — ponad 47 tys.). Najpopularniejszym szlakiem turystycznym z Krościenka na szczyt Trzech Koron w sezonie wędruje dziennie ponad 1500 osób (np. w dniu 1 maja 2003 r. na szczyt weszło prawie 2200 osób, w dniu 1 maja 2006 r. — 1673 osoby) — przy ustalonej chłonności szlaku 287 osób.

⁵ Opracowano na podstawie: *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 23 maja 1932 r. o utworzeniu z rezerwatu w Pieninach jednostki organizacyjnej szczególnej pod nazwą „Park Narodowy w Pieninach”* [z mocą od 1 czerwca 1932 r.] (M. P. Nr 123 poz. 156); *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Pienińskiego Parku Narodowego* [z mocą od 1 stycznia 1955 r.] (Dz. U. z 1955 r. Nr 4, poz. 24), *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego* (Dz. U. Nr 64, poz. 307); *Kroniki Pienińskiego Parku Narodowego*; Jan Tyszkiewicz, *Akty prawne, konferencje i uroczystości związane z utworzeniem Parku Narodowego w Pieninach w latach 1929-1932* [w:] *Pieniny. Przyroda, człowiek*, t.1:1992, PPN; Kazimierz Zarzycki, Roman Marcinek, Sławomir Wróbel, *Pieniński Park Narodowy*, seria: *Spotkania z przyrodą*, Wyd. Oficyna Wydawnicza „Multico”, Warszawa 2003; Józef Nyka, *Pieniny. Przewodnik* (wydanie IV), Wyd. Trawers, Warszawa 1995; strona internetowa Pienińskiego Parku Narodowego <http://www.pieninyppn.pl/>

Największymi atrakcjami turystycznymi są: szlaki turystyczne w Pieninach i w Małych Pieninach, Wąwozy Homole i Biała Woda w Małych Pieninach, zamek „Dunajec” w Niedzicy, ruiny zamku w Czorsztynie (w 2006 r. zwiedziło go ponad 110 tys. turystów) oraz ruiny Zamku Pienińskiego (częściowo odrestaurowane, przygotowywane do udostępnienia zwiedzającym), klasztor w Czerwonym Klasztorze, zabytkowa zabudowa centrum Krościenka i Szczawnicy, a także spływ Przełomem Dunajca.

W bezpośrednim sąsiedztwie Parku znajdują się schroniska turystyczne „Trzy Korony” w Sromowcach Niżnych i „Orlica” w Szczawnicy. Na terenie słowackiego parku zanoćować można w „Chacie Pieniny” w Leśnicy. W okolicach Szczawnicy zlokalizowane są jeszcze dwa schroniska turystyczne „Berešnik” oraz „Durbaszka”. Turyści zwiedzający Pieniny mogą także skorzystać z noclegów w licznych pensjonatach i kwaterach prywatnych w Czorsztynie, Krościenku, Niedzicy i Szczawnicy.

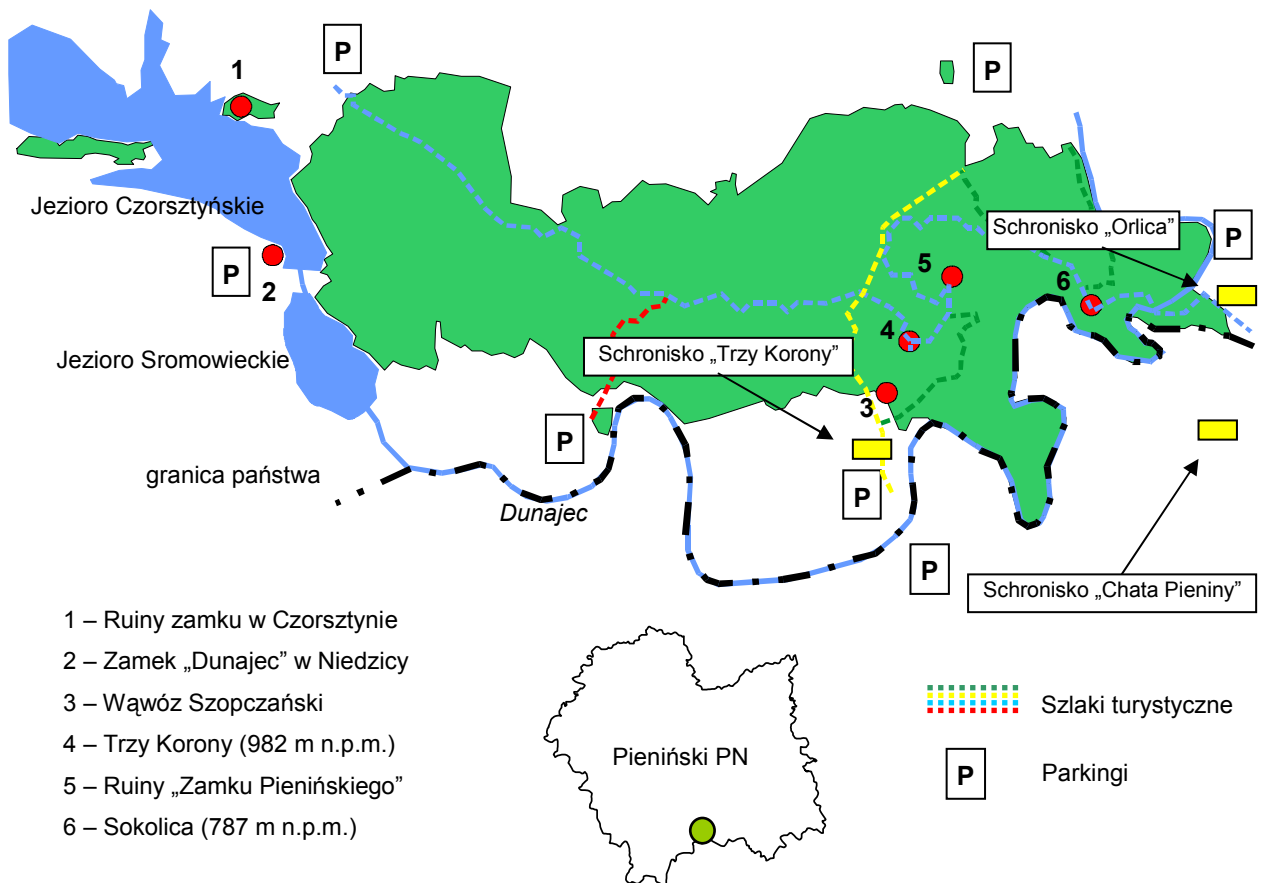
Dla turystów pieszych na terenie Parku wyznakowano 25 kilometrów szlaków. Najliczniej odwiedzane są widokowe szczyty Pienin: Trzy Korony (982 m n.p.m.) i Sokolica (747 m n.p.m.) — gdzie wstęp jest płatny.

Dla turystów zmotoryzowanych w sąsiedztwie Parku utworzono kilkanaście parkingów, z których największe znajdują się w: Niedzicy, Czorsztynie Nadzamczu, Sromowcach Wyżnych Kątach (obok przystani flisackiej), w Sromowcach Niżnych, w Szczawnicy Niżnej (obok przystani flisackiej), na Przełęczy Snozka (obok „grających organów” Władysława Hasióra), w Krościenku oraz w Czerwonym Klasztorze na Słowacji.

Dla narciarzy, w niedalekim sąsiedztwie Parku, zlokalizowanych jest kilka dużych stacji narciarskich m.in.: Stacja Narciarska „Czorsztyń-Ski” (na górze Wdżar; położona geograficznie w Gorcach, ale turystycznie związana z Pieninami), Stacja Narciarska Palenica-Szafranówka (wyciąg krzeselkowy czynny cały rok), oraz wyciągi narciarskie w Jaworkach, na Polanie Sosny w Niedzicy oraz w Krościenku.

Dla turystyki i rekreacji wodnej przystosowane są okolice Czorsztyńa i Niedzicy: na Jeziorze Czorsztyńskim zlokalizowano kilka strzeżonych kąpielisk, piaszczystą plażę pod zamkiem w Niedzicy; po jeziorze, w sezonie, pływa statek turystyczny, a między Czorsztyńem i Niedzicą dla turystów uruchomione jest połączenie motorówkami.

SCHEMAT ROZMIESZCZENIA WYBRANYCH ATRAKCJI TURYSTYCZNYCH W PIENIŃSKIM PARKU NARODOWYM

- 1 – Ruiny zamku w Czorsztynie
- 2 – Zamek „Dunajec” w Niedzicy
- 3 – Wąwóz Szopczański
- 4 – Trzy Korony (982 m n.p.m.)
- 5 – Ruiny „Zamku Pienińskiego”
- 6 – Sokolica (747 m n.p.m.)

Jedną z największych atrakcji przyrodniczych i krajobrazowych jest Przełom Dunajca. Można go pokonać tratwami flisackimi albo pieszo lub rowerem, tzw. Droga Pienińską biegnącą słowackim brzegiem Dunajca.

2.2.2. SPŁYW „PRZEŁOMEM DUNAJCA”⁶

W bezpośrednim sąsiedztwie Pienińskiego Parku Narodowego znajduje się jedna z największych atrakcji turystycznych nie tylko w województwie, ale także w Polsce i Europie.

Przełomem Dunajca spływano licznie już w I połowie XIX w., ale za początek turystycznego spływu przyjmuje się dopiero 1862 r., kiedy to właściciel Szczawnicy, Józef Szalay, zorganizował wielki spływ. W 1935 r. zanotowano ponad 10 tys., a w 1938 r. — 20 tys. uczestników. Spływ najczęściej rozpoczynano w Czorsztynie albo w Sromowcach Niżnych (koło Czerwonego Klasztoru). Zwiększone zainteresowanie spływem w ostatnich latach przed II wojną światową spowodowało uregulowanie zasad spływu; w 1934 r. powstało Polskie Stowarzyszenie Flisaków Pienińskich na Rzece Dunajec, które wprowadziło 3-letnie obowiązkowe szkolenia kończące się egzaminem na flisaka. Wyznaczono początek spływu obok mostu pod zamkiem w Niedzicy lub od Czerwonego Klasztoru — do Szczawnicy Niżnej. W 1959 r. wybudowano nową przystań w Sromowcach Niżnych (stała się ona przystanią pośrednią), a w 1960 r. — nowoczesną przystań pod zamkiem w Niedzicy. Budowa zapory w Niedzicy spowodowała skrócenie trasy spływu — w 1975 r. wybudowano nową przystań w Sromowcach Wyżnych Kątach, stacja pośrednia koło Czerwonego Klasztoru faktycznie przestała funkcjonować.

Obecnie spływ odbywa się od 1 kwietnia do 31 października, na trasie Sromowce Wyżne Kąty — Szczawnica Niżna (ok. 18 km, czas spływu ok. 2 godz. 15 min) lub Krościenko (23 km, czas spływu ok. 2 godz. 45 min). Spływa się 10-osobowymi tratwami; każdą obsługuje dwóch flisaków. Na długości zaledwie 2,5 km w linii prostej Dunajec wije się tworząc 7 ostrych zakrętów o łącznej długości 9 km.

TABL. VI. UCZESTNICY SPŁYWÓW „PRZEŁOMEM DUNAJCA”

Rok	Uczestnicy spływów	Rok	Uczestnicy spływów
1976	262619	1992	119307
1977	249130	1993	140819
1978	227229	1994	170890
1979	246824	1995	206385
1980	232638	1996	200143
1981	237606	1997	193938
1982	145855	1998	252548
1983	200433	1999	261075
1984	185366	2000	240492
1985	176473	2001	187545
1986	225526	2002	234617
1987	208201	2003	233203
1988	208807	2004	217255
1989	142899	2005	192307
1990	88786	2006	199314
1991	120821	2007	227646

Ź r ó ł o: dane Polskiego Stowarzyszenia Flisaków Pienińskich na Rzece Dunajec w Sromowcach Niżnych.

⁶ Opracowano na podstawie: Kazimierz Zarzycki, Roman Marcinek, Sławomir Wróbel, *Pieniński Park Narodowy*, seria: *Spotkania z przyrodą*, Wyd. Oficyna Wydawnicza „Multico”, Warszawa 2003; Józef Nyka, *Pieniny. Przewodnik* (wydanie IV), Wyd. Trawers, Warszawa 1995; strona internetowa Polskiego Stowarzyszenia Flisaków Pienińskich <http://www.flisacy.com.pl/>

2.2.3. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze⁷

Według danych Polskiego Towarzystwa Krajoznawczo-Turystycznego w końcu 2007 roku w województwie małopolskim działało 29 oddziałów terenowych PTTK. Najwięcej członków liczyły oddziały: „Krakowski” w Krakowie (posiadający 51 kół i klubów; 1281 osoby) oraz „Beskid” w Nowym Sączu (35 kół i klubów; 1013 osób).

TABL. VII. DZIAŁALNOŚĆ PTTK W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007
Oddziały ^a	30	30	30	29
Koła i kluby ^a	244	234	240	226
Członkowie ^a	6809	6648	6688	6580
w tym młodzież szkolna	2385	2033	2095	2056
Turystyka kwalifikowana:				
Imprezy i wycieczki	2451	2471	2410	2388
Uczestnicy	78763	72099	72988	67058
Turystyka powszechna ^b :				
Imprezy i wycieczki	1314	1196	937	816
Uczestnicy	38951	26945	21189	16486

a Stan w dniu 31 XII. b Organizowana dla członków PTTK.

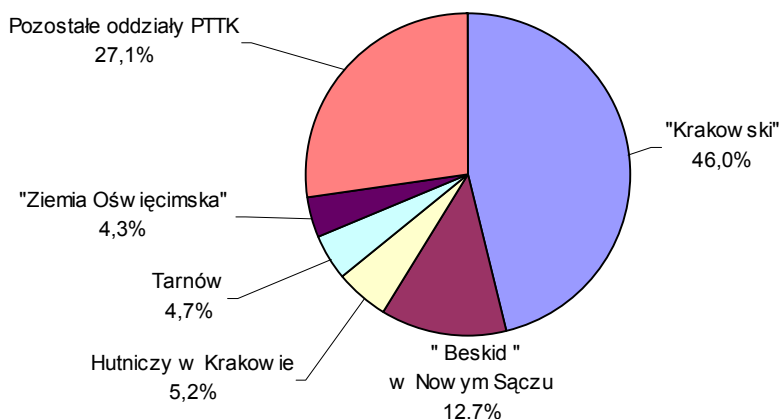
Dla turystów przygotowanych było 8236,0 km szlaków turystycznych PTTK (o 48,0 km więcej niż rok wcześniej) oraz 143,0 km szlaków turystycznych innych. W 2388 imprezach turystyki kwalifikowanej organizowanych przez PTTK wzięło udział 67,1 tys. osób, w tym 27,5 tys. młodzieży szkolnej (w 2006 r. — 30,4 tys.) oraz 0,7 tys. osób niepełnosprawnych (w 2006 r. — 0,8 tys. osób). Najwięcej uczestników zgromadziły wycieczki i imprezy piesze górskie (50,3% uczestników).

W 2007 r. przyznano 2651 odznak turystycznych (rok wcześniej — 2982), w tym: 1420 Górskich Odznak Turystycznych, 269 Jeździeckich Odznak Turystyki Górskiej, 227 Odznak Turystyki Pieszej, 24 Kolarskie Odznaki Turystyczne.

W porównaniu do poprzednich utrzymuje się spadek liczby członków PTTK, liczby imprez i wycieczek oraz biorących w nich udział uczestników; przyznano także mniej odznak turystycznych.

Szczegółowe dane o działalności PTTK w 2007 r. przedstawiono w tabl. 32–36.

IMPREZY I WYCIECZKI TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ
WEDŁUG ODDZIAŁÓW PTTK W 2007 R.

⁷ Opracowano na podstawie danych Zarządu Głównego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz strony internetowej PTTK <http://www.pttk.pl/>